

II. TOPO TESTI

Topografske definicije (* samo za GG starejše):

- **Azimut, razdelitev polnega kroga in kompas:**

Azimut je kot med severom in izbrano točko, v smeri urinega kazalca.

Kontraazimut je kot med jugom in izbrano točko.

Tisočin je kot, pod katerim vidimo 1 m visoko telo na razdalji 1 km. Celoten krog lahko razdelimo na 6400 tisočinov ($6400 t = 360^\circ$).

Razdelitev kroga na grade je, ko celoten krog razdelimo na 400 gradov ($400 g = 360^\circ$).

Razdelitev kroga na radiane je, ko celoten krog razdelimo na 2π radianov ($2\pi \text{ radian} = 360^\circ$).

Kompas je naprava, ki kaže proti Zemljinem magnetnemu severu. Deli kompasa so ohišje, magnetna igla, vizir in limb.

Busola je kompas, s katerim lahko merimo azimute.

- **Zemljevid in njegova vsebina:**

Zemljevid je pomanjšan, poenostavljen in pogojno deformiran prikaz zemeljskega površja na ravni ploskvi.

Merilo je razmerje med izbrano razdaljo na zemljevidu/karti in vrednostjo te razdalje v naravi. Lahko je grafično, številsko ali opisno. 1 cm na karti merila 1 : 100 znaša 1 m v naravi.

Topografski znaki so dogovorjeni simboli, ki se na zemljevidu uporabljajo za ponazarjanje različnih objektov ali pojavov v naravi.

Kota je točka na karti s točno določeno nadmorsko višino, ki v naravi ni nujno posebej označena.

***Komunikacije** so linijski objekti, ki so na karti označene z topografskimi znaki (npr. ceste, železnice, plinovodi, daljnovodi...).

***Elementi okvira zemljevida** so: podatki o geografskih koordinatah, grafična in številčna označba mreže pravokotnega koordinatnega sistema (podatki o smereh).

***Elementi zunanjega okvira zemljevida** so: številčno, opisno, grafično merilo, ekvidistanca, magnetna deklinacija, meridianska konvergenca, projekcija, začetni meridian, označba, legenda

Reambulacija je posodabljanje zemljevidov oziroma vzpostavitev trenutnega stanja na zastarani topografski karti.

***Generalizacija ali posploševanje** je na zemljevidu z manjšanjem merila opuščanje manj pomembnih objektov v naravi (velikosti objektov niso v merilu).

DTK 25 je državna topografska karta največjega merila (1 : 25 000), ki na enak način pokriva celotno področje Slovenije.

- **Severi in smeri neba:**

Sever je stran neba, v katero je senca navpičnega stebra podnevi najkrajša oz. v katero kaže magnetna igla na kompasu. Poznamo geografski, koordinatni in magnetni sever.

***Geografski sever** kaže proti severnemu geografskemu tečaju (točka, skozi katero poteka Zemljina os vrtenja).

***Koordinatni sever** je smer, v katero kažejo navpične črte pravokotne koordinatne mreže na topografski karti.

***Magnetni sever** je smer proti severnemu magnetnemu tečaju.

Glavne smeri neba so sever – S oz. north - N, jug – J oz. south – S, vzhod – V oz. east – E, zahod – Z oz. west – W.

- **Višine:**

Absolutna nadmorska višina je v metrih merjena navpična razdalja med nivojem morske gladine in izbrano točko.

Relativna višina je višinska razlika med dvema absolutnima višinama oz. višinska razlika med dvema točkama.

Ekvidistanca je relativna višinska razlika med dvema plastnicama.

- **Kartografski prikaz terena:**

Teren je določen del zemeljskega površja z vsemi pripadajočimi vzpetinami, kotlinami, ravninami, rastjem, vodami...

Relief terena je sklop vseh vzpetin, kotlin in ravnin na zemeljskem površju. Prikazujemo ga s plastnicami, šrafiranje in barvami (bela, zelena, rjava,...).

***Naklon terena** je vertikalni kot, ki ga oklepata horizontalna ravnina našega očesa in premica skozi opazovano točko.

***Nagib terena** je kot med horizontalno ravnino in premico, ki leži v nagnjeni ravnini pobočja.

Energija karte je višinska razlika med najvišjo in najnižjo točko na karti.

Izohipsa ali plastnica je črta, ki povezuje kraje z isto nadmorsko višino. (Na DTK 25 so osnovne plastnice na 10 m raletivne višinske razlike, glavne pa na 50 m.)

***Padnice** so črtice na plastnici, ki označujejo smer padanja terena.

- **Kartografske projekcije:**

Zemlja: Polmer pri ekvatorju meri 6400 km, obseg na ekvatorju pa 40 075 km.

Vzporednik je črta, ki povezuje vse točke na Zemeljskem površju, ki so enako oddaljene od ekvatorja.

Poldnevnik ali meridian je črta, ki poteka od severnega do južnega pola in seka ekvator in vse vzporednike pod pravim kotom. Začetni poldnevnik je Greenwich.

***Geografska dolžina** je kot med neko točko in začetnim poldnevnikom, merjen v stopinjah, v smeri vzporednika.

***Geografska širina** je kot med neko točko in ekvatorjem, merjen v stopinjah.

- **Topografski izdelki:**

Skica terena je pomanjšan prikaz nekega območja. Vsebuje samo trajne objekte (zgradbe, daljnovod,...), naslov, merilo, ekvidistanco, legendo in izdelovalca.

Kroki je natančna skica terena, ki prikazuje trenutno stanje (avtomobili,...). Izmerimo kote in razdalje do večine objektov, ki jih vnesemo.

Skica poti je enostavna in pregledna risba, narisana med 3 KT-ji v merilu 1 : 10000 ali 1 : 25000.

Profil terena je navidezna črta, ki nastane, če relief terena prerežemo z navpično črto.

Z **opisom poti** predstavimo pot, ki jo je opravila ekipa na tekmovanju.

- **Splošno glede orientacije:**

Orientacija je sposobnost gibanja po neznanem terenu s pomočjo kompasa ali naravnih znamenj. (Deli se na geografsko orientacijo (poznavanje strani neba) in topografsko orientacijo (poznavanje stojne točke in položaja objektov v okolici, smer poti...))

Orientacija karte je postopek, ko karto orientiramo s kompasom, ki ga postavimo ob projekcijski sever in vrtimo karto dokler se smeri severa ne pokrijejo. Karto lahko orientiramo tudi s pomočjo: križišč, cerkev, linijskih orientirjev,...

Orientirji so predmeti, po katerih se lahko orientiramo. Najuporabnejši so linijski objekti, stavbe,...

***Napadna točka** je orientir, ki si ga izberemo, da nam pomaga najti neko točko glede na ta orientir.

***Lovilna točka** je točka, na katero se »lovimo«, če zgrešimo KT (potok, cesta,...). Z njimi omejimo napake pri hoji po azimutu.

GPS (Global Positioning System) sprejemnik je naprava, ki s pomočjo vsaj štirih satelitov določi natančne koordinate točke, kjer se nahaja.

Časovnica je čas predviden za prehod neke proge z normalno hitrostjo.